

Gemeente Rotterdam
Gemeenteraad
Coolingsingel 40
3011 AD ROTTERDAM

datum
20 augustus 2013

ons kenmerk
RR/13.078/PH/RW/EL

pagina
1 van 10

betreft
herijking aanbevelingen rapport 'wijken voor de stad'

Geacht raadslid,

Op 20 maart 2012 publiceerde de Rekenkamer Rotterdam het rapport 'wijken voor de stad. Realisatie van beloften gebiedsgericht werken'. Op 19 april 2012 heb ik in de commissie BVM het rapport toegelicht. De commissie besloot daarop de politiek-inhoudelijke behandeling van het rapport te doen nadat de raad een werkbezoek over gebiedsgericht werken heeft ondernomen. Inmiddels heeft dit werkbezoek plaatsgehad, waardoor de inhoudelijke behandeling van de conclusies en aanbevelingen kan gaan plaatsvinden.

Tijdens het onderzoek was al duidelijk dat het deelgemeentebestel in de huidige vorm zou worden opgeheven, maar onduidelijk was nog wat daarvoor in de plaats zou komen. Gelet op deze onduidelijkheid koos de rekenkamer ervoor de aanbevelingen binnen de context van het deelgemeentebestel te formuleren, met de kanttekening dat afhankelijk van de ontwikkelingen bepaalde aanbevelingen achteraf overbodig zouden kunnen blijken.

Inmiddels, meer dan een jaar later, is er met de op 30 mei jl. door de raad vastgestelde 'Beleidslijn uitwerking gebiedscommissies' meer duidelijkheid gekomen over de opvolging van het deelgemeentebestel. In de beleidslijn wordt gekozen voor een stedelijke aansturing met gedeconcentreerde gebiedsorganisaties, welke worden aangestuurd door een gebiedsdirecteur. In de voorstellen van het college krijgen gebiedscommissies een adviserende rol en onder meer een taak in het opstellen van zogenoemde gebiedsplannen.

Sinds het verschijnen van het rapport 'wijken voor de stad' is ook de ontwikkeling van het gebiedsgericht werken doorgegaan. Dit gegeven en het feit dat het deelgemeentebestel wordt omgevormd, kan consequenties hebben voor de aanbevelingen die de rekenkamer in 2012 heeft geformuleerd. Om die reden heeft de rekenkamer de aanbevelingen herijkt en waar nodig geherformuleerd. In deze brief doe ik hiervan verslag.

Ik benadruk dat de rekenkamer geen nieuw onderzoek naar gebiedsgericht werken heeft gedaan. Wel heeft de rekenkamer zich op ambtelijk niveau over de laatste concernontwikkelingen laten informeren. Daarnaast heeft de rekenkamer gebruik gemaakt van vrije toegankelijke relevante informatie, zoals raadsstukken en

documenten op sjaan.rotterdam.nl. Verder is de rekenkamer mee geweest op het werkbezoek over gebiedsgericht werken van de commissie BVM in de deelgemeente Hoogvliet. Vanwege deze lichte toets op de actualiteit van de aanbevelingen uit 'Wijken voor de stad', heeft de rekenkamer de geactualiseerde set aanbevelingen voor wederhoor aan het college voorgelegd. Deze reactie is voorzien van een nawoord aan het eind van deze brief opgenomen.

Hierna zal per (groep) aanbeveling(en) uiteengezet worden hoe de oorspronkelijke aanbeveling luidde en in welke mate deze naar het oordeel van de rekenkamer aanpassing behoeft. Daarna staan alle al dan niet aangepaste aanbevelingen opgesomd.

Aangezien de herijkte aanbevelingen een bestuurlijk karakter kennen en de oorspronkelijke aanbevelingen in het kader van bestuurlijk wederhoor aan het college van B en W waren voorgelegd, zijn ook de herijkte aanbevelingen ter bestuurlijk wederhoor aan het college voorgelegd. De reactie van B en W alsmede het nawoord daarop van de rekenkamer treft u aan het einde van deze brief aan.

datum
20 augustus 2013

pagina
2 van 10

aanbevelingen 'wijken voor de stad' (maart 2012)

- 1 *Beperk (de vormgeving van het) gebiedsgericht werken tot niet-reguliere activiteiten in de wijken.*
 - 2 *Reserveer de term gebiedsgericht ook alleen voor niet-reguliere activiteiten. Hanteer om verwarring te voorkomen deze niet bij of voor operaties die in de kern niet over gebiedsgericht werken gaan (zoals aanbestedingen en OGOR) en daarmee zelfs schuren.*
- Deze twee aanbevelingen werden niet door het college overgenomen. Uit de vrij beschikbare documenten die sindsdien zijn verschenen, blijkt dan ook niet expliciet dat gebiedsgericht werken beperkt zal gaan worden tot de niet-reguliere activiteiten. Om aan de oorspronkelijke bedoelingen van gebiedsgericht werken recht te doen – namelijk, maatwerk leveren omdat behoeften en wensen per wijk verschillen – blijft evenwel van belang dat het gebiedsgericht werken zich tot het maatwerk beperkt. Daarom handhaaft de rekenkamer beide aanbevelingen.

Overigens is in de 'Beleidslijn Gebiedscommissies' wel opgenomen dat voor de buitenruimte 'de verantwoordelijkheden van de gebiedscommissies zich uitstrekken tot het bepalen van het maatwerk in de gebieden. Het maatwerk wordt voor wat betreft de 'plus' via de DIN-systematiek bepaald en vastgelegd in het gebiedsplan'. Het gebiedsplan is in het kader van het gebiedsgericht werken de opvolger van de iWAPS.

De uitspraak in de beleidslijn betreft evenwel alleen de buitenruimte. Het is onduidelijk of de gebiedsplannen en het gebiedsgericht werken zich ook op andere terreinen tot het maatwerk gaat beperken.

- 3 *Bepaal in samenspraak met de deelgemeenten wat reguliere en niet-reguliere activiteiten zijn. Doe dit nadrukkelijk vanuit de verschillen in behoeftes die tussen of binnen wijken bestaan en doe dat niet in het kader van een bezuinigingsdiscussie:*
 - a *breng samen met deelgemeenten voor elk beleidsveld en per wijk in kaart aan welke producten en diensten behoefte bestaat en in welke mate;*
 - b *maak hiertoe gebruik van de reeds beschikbare of te ontwikkelen middelen (wijkprofielen) en kennis (eerder in het kader van gebiedsgericht werken verkregen);*
 - c *beschouw activiteiten waarbij sprake is van substantiële verschillen in aard en omvang van behoeften, als niet-regulier;*

d maak de aldus vastgestelde reguliere activiteiten onderdeel van de reguliere jaarafspraken tussen dienst en deelgemeenten en koppel deze daarmee dus expliciet los van het gebiedsgericht werken;

e herhaal deze exercitie periodiek, aangezien behoeften en de vraag van en uit de wijk kunnen veranderen.

De gebiedscommissies krijgen volgens de beleidslijn de verantwoordelijkheid voor het opstellen van gebiedsplannen en de gemeenteraad de bevoegdheid om deze vast te stellen. Om daadwerkelijk maatwerk te kunnen leveren is het noodzakelijk dat de informatie ten behoeve van de gebiedsplannen (mede) vanuit de desbetreffende gebieden wordt gegenereerd. In die zin is de strekking van de subs 3a en 3e nog steeds relevant, zij het dat voor deelgemeenten nu gebiedscommissies moet worden gelezen. Overigens wordt met de huidige DIN-systematiek steeds meer gevolg gegeven aan de subs 3a en 3b, zij het dat – afgaande op de informatie op sjaan.rotterdam.nl – momenteel nog maar 8 van de 15 deelgemeenten met deze systematiek werken. Bovendien is nog niet helder of de DINs enkel niet-reguliere activiteiten (zullen gaan) bevatten. Sub 3c is eveneens nog relevant, aangezien deze voortvloeit uit aanbevelingen 1 en 2.

datum

20 augustus 2013

pagina

3 van 10

Sub 3d is in het model met de gebiedscommissies niet meer relevant, omdat er geen sprake zal zijn van separate jaarafspraken tussen gebiedscommissies en clusters zoals die tot 2014 bestaan tussen deelgemeenten en diensten.

4 Laat de deelgemeenten een voorstel doen welke niet-reguliere activiteiten zij het eerstkomend jaar willen (laten) ondernemen en ga daarover vervolgens in gesprek. Leg daarna samen – als alternatief voor de huidige iWAPPen – voor elke wijk de te ondernemen activiteiten in de wijk in een jaarlijks voortschrijdend actieplan vast.

Wat betreft deze aanbeveling dient voor ‘deelgemeenten’ opnieuw ‘gebiedscommissies’ te worden gelezen. Hoewel binnen de gemeente momenteel de zogenoemde DIN-systematiek in zwang is, die input moet leveren voor de gebiedsplannen, werkt zoals aangegeven nog maar ongeveer de helft van de deelgemeenten hiermee. Bovendien blijkt uit de voorstellen van het college niet expliciet of de gebiedsplannen ook op wijkniveau worden opgesteld, of deze zich beperken tot het niet-reguliere werk en in welke mate de plannen regelmatig worden geactualiseerd (maatwerk in de tijd). Om die reden blijft de strekking van de aanbeveling relevant, welke overigens het college in zijn reactie op het rekenkamerrapport feitelijk overnam.

Wel behoeft de formulering van de aanbeveling enige wijzigingen. Zij is aangepast op het gegeven dat de gebiedsplannen een looptijd van vier jaar krijgen en dat de raad de gebiedsplannen uiteindelijk vaststelt. De geherformuleerde aanbeveling is als volgt: ‘Laat de gebiedscommissies een voorstel doen welke niet-reguliere activiteiten zij in haar zittingsperiode nodig achten. Leg deze (of een keuze uit de voorstellen) in een voor elke wijk afzonderlijk plan vast en leg deze plannen aan de raad ter vaststelling voor. Beoordeel jaarlijks aan de hand van informatie van de gebiedscommissie of er noodzakelijke aanpassingen zijn en zo ja, leg de raad de gewijzigde plannen voor.’

*5 Concentreer de inzet om burgerbetrokkenheid bij de aanpak van een probleem te realiseren, tot niet-reguliere projecten of activiteiten,
a die zo concreet en duidelijk afgebakend mogelijk zijn;
b die aantoonbaar onder bewoners in de wijk leven, of nog kleiner, binnen de buurt;
c waarbij voor bewoners een duidelijke rol mogelijk is en zij daadwerkelijk invloed kunnen hebben op de formulering van het gewenste resultaat en de realisatie daarvan;*

d waarbij de deelgemeente substantiële invloed heeft op het proces en/of resultaat, bijvoorbeeld als regievoerder of als opdrachtgever;
e waarvan resultaten op korte termijn (binnen een jaar) zichtbaar kunnen zijn en dus relatief kortlopend zijn;
f maak gebruik van de ervaringen van bijvoorbeeld het project Buurt Bestuurt en de Groene Hofjes in Overschie.

Deze aanbeveling om in het kader van gebiedsgericht werken burgerbetrokkenheid bij relatief kleine, kortlopende niet-reguliere projecten te organiseren, werd vorig jaar niet door het college overgenomen, maar is nog steeds geldig. In 'Wijken voor de stad' gaf de rekenkamer hiervan enkele goede voorbeelden (Groene Hofjes in Overschie; Buurt Bestuurt). Daarna zijn ook in bijvoorbeeld de deelgemeente Hoogvliet dergelijke kleinschalige projecten ondersteund (het zogenoemde project Durfgeld). In het kader van haar (nu nog lopende) onderzoek naar kindvriendelijke wijken heeft de rekenkamer ook een goed voorbeeld gevonden in het Oude Noorden (een kindvriendelijke route die verschillende voorzieningen verbindt). Het zijn dit soort projecten die het meest recht doen aan de (oorspronkelijke) ambities van gebiedsgericht werken: maatwerk op een klein niveau (wijk, buurt), betrokkenheid van burgers en organisaties in de wijk bij het opzetten én uitvoeren van de activiteit, voorzien in een directe en concrete behoefte van burgers, met een relatief snel en zichtbaar resultaat.

datum

20 augustus 2013

pagina

4 van 10

Met de beleidslijn ten aanzien van de gebiedscommissies – waarin zij geen opdrachtgever zullen zijn – vervalt overigens wel de relevantie van sub d.

6 Draag er zorg voor dat deelgemeenten – voor zover zij zelf opdrachtgever richting andere partijen zijn – over voldoende financiële middelen beschikken om de niet-reguliere activiteiten te kunnen (doen) ondernemen.

Deze aanbeveling rept onder meer over de deelgemeente als opdrachtgever. Nu houdt de deelgemeente op te bestaan en de gebiedscommissies zullen niet de rol van opdrachtgever krijgen. Niettemin is de strekking van de aanbeveling nog steeds relevant: om maatwerk daadwerkelijk mogelijk te maken, dient een separaat budget beschikbaar te worden gemaakt. In de huidige plannen krijgen de gebiedscommissies een eigen budget voor bewonersinitiatieven en participatie. Of hiermee ook alle niet-reguliere activiteiten in het gebiedsplan (die breder zal zijn dan enkel bewonersinitiatieven) zullen kunnen worden bekostigd, is niet helder. Om die reden acht de rekenkamer het wenselijk dat gebiedscommissies en het college samen bepalen wat het benodigd budget is voor de niet-reguliere activiteiten in het gebiedsplan en dit in hetzelfde gebiedsplan vastleggen. De aanbeveling wordt in die trant aangepast: 'bepaal in samenspraak met de gebiedscommissies welke budgetten voor de niet-reguliere activiteiten benodigd zijn en leg dit vast in de voor elke wijk vast te stellen gebiedsplan.'

7 Teneinde het opdrachtgeverschap dan wel de regierol van de deelgemeente bij de genoemde projecten verder te waarborgen:

a zorg dat bij elke dienst de accountmanagers voldoende mandaat hebben om maatwerk voor de deelgemeente te leveren en sta geen verschillen tussen diensten toe;

b maak afspraken met de deelgemeenten dat de gebiedsmanagers over voldoende en gelijk mandaat beschikken om maatwerk af te dwingen.

Een van de kenmerken van het gebiedsgericht werken zoals dat door de rekenkamer is onderzocht, is de opdrachtgever-opdrachtnemerrelatie tussen deelgemeenten en diensten. De gebiedscommissies zullen niet in een dergelijke relatie met de clusters komen te staan. Om deze reden is aanbeveling 7 – hoewel vorig jaar door het college overgenomen – overbodig geworden.

Organiseer bij niet-reguliere langlopende stedelijke activiteiten in de wijk (zoals de onderzochte casussen van de winkelstructuur in Oud-Charlois, het Schouwburgplein of de Hofbogen in Noord) burgerbetrokkenheid en betrokkenheid van andere partijen in de wijk volgens de reeds bestaande werkwijzen (zoals inspraakprocedures, beroep- en bezwaarmogelijkheden).

Deze aanbeveling is een zekere spiegel van aanbeveling 5. De gedachte is dat burgerbetrokkenheid veel beter tot zijn recht komt – als het gaat om het willen boeken van snelle en zichtbare resultaten – bij kleine niet-reguliere kleinschalige projecten. Daarmee is niet gezegd dat bij meer traditionele langdurige projecten op stedelijk niveau geen burgerbetrokkenheid hoeft te worden georganiseerd, maar het is de vraag of dat op dezelfde manier moet als bij kleine projecten. Daarom beveelt de rekenkamer hiervoor aansluiting te zoeken bij bestaande procedures. Wel heeft de rekenkamer de aanbeveling nu iets minder dwingend geformuleerd door ‘in eerste instantie’ in te voegen.

datum

20 augustus 2013

pagina

5 van 10

aanbevelingen naar aanleiding van de huidige stand van zaken (juni 2013)

Samengevat komt de rekenkamer uiteindelijk op de volgende aanbevelingen aan het college:

- 1 Beperk (de vormgeving van het) gebiedsgericht werken tot niet-reguliere activiteiten in de wijken.
- 2 Reserveer de term gebiedsgericht ook alleen voor niet-reguliere activiteiten. Hanteer om verwarring te voorkomen deze niet bij of voor operaties die in de kern niet over gebiedsgericht werken gaan (zoals aanbestedingen en OGOR) en daarmee zelfs schuren.
- 3 Bepaal in samenspraak met de gebiedscommissies wat reguliere en niet-reguliere activiteiten zijn. Doe dit nadrukkelijk vanuit de verschillen in behoeftes die tussen of binnen wijken bestaan en doe dat niet in het kader van een bezuinigingsdiscussie:
 - a breng samen met de gebiedscommissies voor elk beleidsveld en per wijk in kaart aan welke producten en diensten behoefte bestaat en in welke mate;
 - b maak hiertoe gebruik van de reeds beschikbare of te ontwikkelen middelen (wijkprofielen) en kennis (eerder in het kader van gebiedsgericht werken verkregen);
 - c beschouw activiteiten waarbij sprake is van substantiële verschillen in aard en omvang van behoeften, als niet-regulier;
 - d herhaal deze exercitie periodiek, aangezien behoeften en de vraag van en uit de wijk kunnen veranderen.
- 4 Laat de gebiedscommissies een voorstel doen welke niet-reguliere activiteiten zij in haar zittingsperiode nodig achten. Leg deze (of een keuze uit de voorstellen) in een voor elke wijk afzonderlijk plan vast en leg deze plannen aan de raad ter vaststelling voor. Beoordeel jaarlijks aan de hand van informatie van de gebiedscommissie of er noodzakelijke aanpassingen zijn en zo ja, leg de raad de gewijzigde plannen voor
- 5 Concentreer de inzet om burgerbetrokkenheid bij de aanpak van een probleem te realiseren, tot niet-reguliere projecten of activiteiten,
 - a die zo concreet en duidelijk afgebakend mogelijk zijn;
 - b die aantoonbaar onder bewoners in de wijk leven, of nog kleiner, binnen de buurt;
 - c waarbij voor bewoners een duidelijke rol mogelijk is en zij daadwerkelijk invloed kunnen hebben op de formulering van het gewenste resultaat en de realisatie daarvan;

d waarbij de gebiedscommissie het proces begeleidt en de schakel vormt tussen de bewoners en de uitvoerende clusters;
e waarvan resultaten op korte termijn (binnen een jaar) zichtbaar kunnen zijn en dus relatief kortlopend zijn;
f maak gebruik van de ervaringen van bijvoorbeeld het project Buurt Bestuurt en de Groene Hofjes in Overschie.

- 6 Bepaal in samenspraak met de gebiedscommissies welke budgetten voor de niet-reguliere activiteiten benodigd zijn en leg dit vast in de voor elke wijk vast te stellen gebiedsplan.
- 7 Organiseer bij niet-reguliere langlopende stedelijke activiteiten in de wijk (zoals de onderzochte casussen van de winkelstructuur in Oud-Charlois, het Schouwburgplein of de Hofbogen in Noord) burgerbetrokkenheid en betrokkenheid van andere partijen in de wijk volgens de reeds bestaande werkwijzen (zoals inspraakprocedures, beroep- en bezwaarmogelijkheden).

datum

20 augustus 2013

pagina

6 van 10

reactie college B en W

Hierbij bieden wij u de reactie op het bestuurlijk wederhoor aan van uw herijkte aanbevelingen van uw onderzoek naar Gebiedsgericht werken 'Wijken voor de stad' uit 2012. Uw rapport heeft voor ons college destijds de vervolgstap gemarkeerd van de volgende fase in de continue doorontwikkeling van gebiedsgericht werken in Rotterdam. Herlezing van uw rapport leert ons ook dat uw aanbevelingen nog steeds actueel zijn en dat wij nog steeds op de goede weg zitten.

In uw brief van 20 juni 2013 heeft u ons college gevraagd binnen twee weken te reageren. Deze termijn wijkt wederom af van de op grond van de Verordening Rekenkamer Rotterdam voorgeschreven termijn van 3 weken. U bent conform deze verordening bevoegd een andere termijn te hanteren, maar wij vernemen graag uw motivatie waarom u in dit geval bent afgeweken van de termijn.

Wij zullen eerst ter inleiding van onze reacties de DINmethodiek toelichten. Deze methodiek lijkt bij u tot vragen en onduidelijkheid te leiden. Gebiedsgericht werken is een wijze van werken waarbij alle relevante betrokkenen in de wijk betrokken worden bij de programmering, de uitvoering en de wijze van werken in de wijk. De methode waarvoor wij hebben gekozen is de DIN-methodiek, een Rotterdamse werkwijze van programmatisch werken op wijkniveau. Middels deze methodiek worden voor dat gebied één tot meerdere gebiedsplannen opgesteld. Samen met de partners in de wijken en de bewoners worden ambities, doelen en inspanningen opgesteld van zowel gemeente, bewoners als partnerorganisaties. In deze DIN-methodiek wordt het totale scale van beleidsterreinen van de clusters meegenomen, we beperken ons dus niet tot de buitenruimte zoals u heeft begrepen uit de door u bestuurd stukken. In de DIN-teams zijn daarom vertegenwoordigers van alle clusters aanwezig, de zogenaamde gebiedsaccounthouders. Afgesproken is, dat de DINnen de bijzondere opgaven voor het gebied inzichtelijk maken. Clusters en Directie Veiligheid stellen jaarlijks een uitvoeringsplan op. Hierin wordt aangegeven welke inspanningen, inzichtelijk per gebied, ten aanzien van gemeentebrede, generieke doelen worden geleverd. De inspanningen kunnen per gebied verschillen, omdat de aard van het gebied hiertoe aanleiding geeft. De DIN kan zich zo concentreren op de benodigde extra's in de wijk.

In het nieuwe bestuursmodel wordt onder verantwoordelijkheid van de gebiedscommissie van het betreffende gebied de DIN vervolgens in een beknopt en leesbaar Gebiedsplan samengevat voor de gebiedscommissies en ons college.

Hoe het verdere proces van totstandkoming en vaststelling van de gebiedsplannen zal verlopen, daarbij kan tevens worden gedacht aan actualisatie van en sturing op de gebiedsplannen, en de financiële vertaling er van richting de gebieden wordt ná behandeling van de Verordening op de Gebiedscommissies 2014 in de Gemeenteraad op 4 juli a.s. door ons verder uitgewerkt.

We zijn vorig jaar begonnen met de implementatie van deze methodiek. We werken er naar toe dat in aankomend najaar ten behoeve van alle bewoonde wijken, al dan niet gecombineerd, een DIN-proces doorlopen is. Gaandeweg het implementatieproces werken we continu aan verbetering en doorontwikkeling van Gebiedsgericht werken. We hebben in onze reactie van 18 januari 2012 al aangegeven dat uw rapport voor ons een moment markeerde, als vertrekpunt voor de volgende fase: fase 3.0 van GGW. In deze fase is de nadruk komen te liggen bij de verbetering van de informatievoorziening en de doorontwikkeling van burgerparticipatie. De informatievoorziening wordt momenteel breed getest tijdens de uitrol van de DIN-methodiek. Verder bezien we hoe (bewoners)participatie het beste in het DIN-proces kan worden ingeweven, mede gesterkt door het genomen besluit van de gemeenteraad op 20 december jl. om participatie een prominente rol in het gebiedsgericht werken te geven. Hiervoor gaat dit jaar een aantal proeftuinen lopen, waaruit we onze lessen willen leren voor de doorontwikkeling en implementatie van participatie in de nieuwe bestuursperiode vanaf 2014. Ook heeft het Cluster Dienstverlening inmiddels het Expertisecentrum Participatie opgericht vanwaaruit participatie in samenwerking met programmadirecteur Bestuurlijke Vernieuwing wordt doorontwikkeld.

datum

20 augustus 2013

pagina

7 van 10

Tot zover onze inleiding. In het navolgende zullen wij de door u geformuleerde zeven (voorheen acht) aangepaste danwel herijkte aanbevelingen van ons commentaar voorzien. We hebben de door u aangepaste teksten schuin gedrukt opgenomen:

- 1 Beperk (de vormgeving van het) gebiedsgericht werken tot niet-reguliere activiteiten in de wijken.*
- 2 Reserveer de term gebiedsgericht ook alleen voor niet-reguliere activiteiten. Hanteer om verwarring te voorkomen deze niet bij of voor operaties die in de kern niet over gebiedsgericht werken gaan (zoals aanbestedingen en OGOR) en daarmee zelfs schuren.* Deze twee aanbevelingen namen wij niet over. Aanvullend op onze reactie van 18 januari 2012 willen wij het volgende opmerken. Wij onderschrijven nog steeds de oorspronkelijke bedoeling om maatwerk in de wijken te leveren, en gebruiken hiervoor inmiddels de in de inleiding toegelichte DIN-methodiek, waarbij alle beleidsterreinen worden meegenomen. Gebiedsgericht werken behelst volgens ons college bovendien meer dan een werkwijze ten aanzien van niet-reguliere activiteiten. Gebiedsgericht werken gaat wat ons betreft om een principiële andere werkwijze waarbij de behoeften in de wijken mede bepalend zijn voor de verdeling van de schaarse middelen over de stad, en waarbij we met partners en bewoners gaan zoeken naar slimme oplossingen voor problemen waarvoor minder geld beschikbaar is als gevolg van de crisis waarin we ons momenteel bevinden. Hierbij zullen we meer inzet vragen van de bewoners en de partners in de wijken.
- 3 Bepaal in samenspraak met de deelgemeenten wat reguliere en niet-reguliere activiteiten zijn. Doe dit nadrukkelijk vanuit de verschillen in behoeftes die tussen of binnen wijken bestaan en doe dat niet in het kader van een bezuinigingsdiscussie:
a breng samen met deelgemeenten voor elk beleidsveld en per wijk in kaart aan welke producten en diensten behoefte bestaat en in welke mate;*

- b maak hiertoe gebruik van de reeds beschikbare of te ontwikkelen middelen (wijkprofielen) en kennis (eerder in het kader van gebiedsgericht werken verkregen);*
- c beschouw activiteiten waarbij sprake is van substantiële verschillen in aard en omvang van behoeften, als niet-regulier;*
- d maak de aldus vastgestelde activiteiten onderdeel van de reguliere jaarafspraken tussen dienst en deelgemeenten en koppel deze daarmee dus expliciet los van het gebiedsgericht werken;*
- e herhaal deze exercitie periodiek, aangezien behoeften en de vraag van en uit de wijk kunnen veranderen.*

Deze aanbevelingen hebben wij vorig jaar onderschreven. De uitwerking vindt ná behandeling van de Verordening 4 juli plaats. In reactie op uw toelichting van 20 juni 2013, waarin u meldt dat nog maar 8 van de 15 deelgemeenten met de DIN methodiek werken, willen wij nog toevoegen dat het klopt dat nog niet alle gebieden een DIN hebben gemaakt. De uitrol van deze methodiek vindt momenteel volop plaats, zie ook onze toelichting in de inleiding.

datum

20 augustus 2013

pagina

8 van 10

- 4 *Laat de gebiedscommissies een voorstel doen welke niet-reguliere activiteiten zij in haar zittingsperiode nodig achten. Leg deze (of een keuze uit de voorstellen) in een voor elke wijk afzonderlijk plan vast en lege deze plannen aan de raad ter vaststelling voor. Beoordeel jaarlijks aan de hand van informatie van de gebiedscommissie of er noodzakelijke aanpassingen zijn en zo ja, leg de raad de gewijzigde plannen voor.*

Deze aanbeveling van de Rekenkamer is herschreven naar de nieuwe situatie, maar heeft nog dezelfde strekking als de oorspronkelijke aanbeveling die wij deels hebben onderschreven. Voor een reactie op uw toelichting van 20 juni 2013, waarin u melding maakt dat nog niet alle deelgemeenten werken met de DIN methodiek en dat het u ook niet duidelijk is of de gebiedsplannen zich beperken tot de niet-reguliere werk, en of er regelmatig actualisatie plaatsvindt, verwijzen wij naar het bovenstaande antwoord op aanbeveling 3 en de inleiding van deze brief waarin we de DIN- methodiek toelichten.

- 5 *Concentreer de inzet om burgerbetrokkenheid bij de aanpak van een probleem te realiseren, tot niet-reguliere projecten of activiteiten.*
- a die zo concreet en duidelijk afgebakend mogelijk zijn;*
 - b die aantoonbaar onder bewoners in de wijk leven, of nog kleiner, binnen de buurt;*
 - c waarbij voor bewoners een duidelijke rol mogelijk is en zij daadwerkelijk invloed kunnen hebben op de formulering van het gewenste resultaat en de realisatie daarvan;*
 - d waarbij de gebiedscommissie het proces begeleidt en de schakel vormt tussen de bewoners en de uitvoerende clusters;*
 - e waarvan resultaten op korte termijn (binnen een jaar) zichtbaar kunnen zijn en dus relatief kortlopend zijn;*
 - f maak gebruik van de ervaringen van bijvoorbeeld het project Buurt Bestuurt en de Groene Hoffjes in Overschie*

Deze aanbeveling hebben wij niet overgenomen. Omdat burgerparticipatie in Rotterdam momenteel volop in ontwikkeling is, blijft onze keuze om in dat kader geen onderscheid te maken tussen reguliere en niet-reguliere activiteiten nog steeds van kracht.

- 6 *Bepaal in samenspraak met de gebiedscommissies welke budgetten voor de niet-reguliere activiteiten benodigd zijn en leg dit vast in de voor elke wijk vast te stellen gebiedsplan. Wij kunnen op deze aanbeveling niet reageren. Wij verwijzen u naar de stukken ná behandeling in de Gemeenteraad van 4 juli a.s.*

- 7 *VERVALLEN: Teneinde het opdrachtgeverschap dan wel de regierol van de deelgemeente bij de genoemde projecten verder te waarborgen*
a *zorg dat bij elke dienst de accountmanagers voldoende mandaat hebben om maatwerk voor de Deelgemeente te leveren en sta geen verschillen tussen diensten toe;*
b *maak afspraken met de deelgemeenten dat de gebiedsmanagers over voldoende en gelijk mandaat beschikken om maatwerk af te dwingen.*
- 8 *Organiseer bij niet-reguliere langlopende stedelijke activiteiten in de wijk (zoals de onderzochte casussen van de winkelstructuur in Oud-Charlois, het Schouwburgplein of de Hofbogen in Noord) burgerbetrokkenheid en betrokkenheid van andere partijen in de wijk volgens de reeds bestaande werkwijzen (zoals inspraakprocedures, beroep- en bezwaarmogelijkheden).*

datum

20 augustus 2013

pagina

9 van 10

Wij blijven bij ons oorspronkelijke standpunt, dat we hieronder nogmaals herhalen: Hierboven hebben wij reeds bij aanbeveling 5 aangegeven dat wij participatie van burgers en andere betrokkenen belangrijk vinden, en dat daartoe binnen het cluster Dienstverlening een expertisecentrum zal worden ingericht om de op dat gebied bestaande kennis en kunde te bundelen en voor het gehele concern beschikbaar te maken, en waar mogelijk met andere, meer moderne vormen te komen. In die zin willen wij ons niet beperken tot de door u genoemde 'bestaande werkwijzen'. Overigens zijn beroep- en bezwaarmogelijkheden naar wij menen geen instrumenten voor participatie. Het gebruik van deze mogelijkheden door burgers of betrokkenen is vaak helaas het gevolg van het niet goed organiseren van participatie. Daarnaast is inspraak bij veel niet-reguliere langlopende stedelijke projecten reeds bij wet of Inspraakverordening verplicht.

Tot zover ons commentaar op de aanbevelingen in uw concept-rapport. Wij hopen dat wij u hiermee voldoende geïnformeerd hebben en zien uit naar het eindrapport.

nawoord rekenkamer

De rekenkamer stelt vast dat het college vier van de zeven herijkte aanbevelingen niet overneemt (nummers 1, 2, 5 en 7), één aanbeveling deels (nummer 4) en één volledig ('onderschreven', in de woorden van het college; nummer 3). Op de aanbeveling om in samenspraak met de gebiedscommissies te bepalen welke budgetten nodig zijn (nummer 6), zegt het college – onder verwijzing naar 'stukken ná behandeling in de gemeenteraad van 4 juli' – niet te kunnen reageren. Het is de rekenkamer niet duidelijk welke stukken worden bedoeld. Het punt van de rekenkamer is dat aan de gebiedsplannen budgetten dienen te worden gekoppeld, teneinde het maatwerk te borgen. De voorziene participatiebudgetten zouden dan daarvan onderdeel moeten uitmaken. De totale budgetten zullen evenwel groter zijn, omdat maatwerk (dan wel niet-reguliere activiteiten) niet louter burgerinitiatieven betreft. Een aanstaande discussie met de raad hoeft de meningsvorming van het college over een dergelijke aanbeveling niet in de weg te staan.

In algemene zin stellen B en W 'na herlezing van uw rapport' dat het met de ontwikkeling van gebiedsgericht werken 'nog steeds op de goede weg' zit. Dit is naar het oordeel van de rekenkamer nogal eufemistisch gesteld. Het rekenkamerrapport is tamelijk kritisch als het gaat om het inlossen van de oorspronkelijke beloften van het gebiedsgericht werken, namelijk het leveren van maatwerk in de wijk, met betrokkenheid van de burger en met voor hen sneller en zichtbaar resultaat. Genoemde oorzaken daarvan zijn onder meer de dominantie van sectorale en stedelijke belangen en de toenemende centralisatie en standaardisatie van activiteiten (onder druk van de bezuinigingen, zoals OGOR en de aanbestedingen zorg en welzijn). Dit alles kan weliswaar de doelmatigheid van het

overheidshandelen versterken, maar ook afbreuk doen aan het met gebiedsgericht werken nagestreefde maatwerk. Noch uit de recente ontwikkelingen rondom gebiedsgericht werken noch uit de huidige reactie van het college blijkt dat het college dit risico voldoende onderkent. Integendeel, het college wil gebiedsgericht werken niet beperken tot niet-reguliere activiteiten en houdt daarmee vast aan een brede invulling ervan. Het is evenwel het kleinere maatwerk waarin de burgerbetrokkenheid en het snelle en zichtbare resultaat zo goed tot hun recht komen. Door de brede invulling van gebiedsgericht werken dreigt juist dergelijk maatwerk – waarvan we in de rapportage verschillende treffende voorbeelden hebben gegeven – ondergesneeuwd te raken.

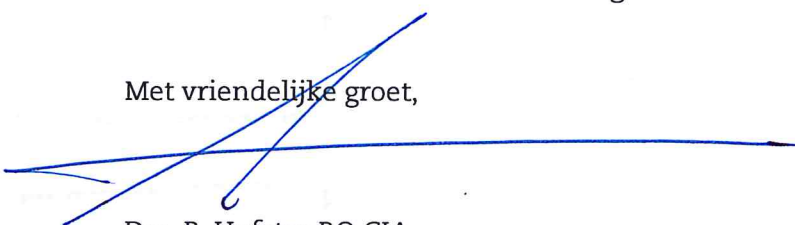
datum
20 augustus 2013

pagina
10 van 10

Overigens is er op het punt van het maatwerk wel een zekere inconsistentie in de reactie van het college. Het college geeft een nadere toelichting op de DIN-systematiek, welke een zeer belangrijke rol speelt in het gebiedsgericht werken. Daarbij geeft het aan dat de DINs en daarmee ook de gebiedsplannen alle sectoren kunnen bevatten (en niet alleen de buitenruimte), maar het betreft wel 'de benodigde extra's in de wijk'. Hiermee lijkt het college het gebiedsgericht werken wél te willen beperken tot het maatwerk, ondanks dat het de rekenkameraanbevelingen met die strekking niet over wil nemen.

Ten slotte nog een opmerking van procedurele aard. Het college beklagt zich erover dat de rekenkamer 'wederom' afwijkt van 'de voorgeschreven termijn van 3 weken' voor bestuurlijk wederhoor. Voor de goede orde wijst de rekenkamer erop dat dit geen voorgeschreven termijn is. Integendeel, de Verordening Rekenkamer Rotterdam biedt expliciet de mogelijkheid daarvan af te wijken (wat het college opvallend genoeg in zijn reactie ook onderkent). In dit geval koos de rekenkamer voor een bestuurlijk wederhoor van twee weken, zodat de rapportage nog voor het zomerreces naar de raad zou kunnen. Gelet op de omvang van de rapportage en het feit dat het hier enkel een herijking betreft van aanbevelingen waarover reeds eerder bestuurlijk wederhoor heeft plaatsgevonden, achtte de rekenkamer deze termijn ruimschoots voldoende. Overigens is het op ambtelijk niveau gevraagde uitstel, zonder meer door de rekenkamer toegekend.

Met vriendelijke groet,

Drs. P. Hofstra RO CIA
directeur